

2023-06-21 Nr. NV-1523

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS TAP-23-830 (3) TAIS-23-6774(4)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLICIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-2048 1, 2, 6, 7, 10, 16, 17, 18, 19, 27, 29, 30 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 6 ¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO SAUGUMO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. X-813 PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO IR SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas	Vidaus reikalų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-06-20	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įgyvendinant atnaujintoje Nacionalinio saugumo strategijoje numatytą valstybės ir visuomenės atsparumui keliamą uždavinį – **vystyti viešąjį saugumą užtikrinančių institucijų gebėjimus ir pajėgumus veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų metu ar atremti hibridines grėsmes ir dalyvauti valstybės gynyboje, užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių įrenginių, turto ir objektų fizinę apsaugą, siekiama spręsti šias problemas:**

- **policijos sistemos efektyvesnio veikimo.** Šiuo metu policijos sistema neatitinka prokuratūros ir teisminių institucijų teritorinio išdėstymo ribų. Tai apsunkina įstaigų bendradarbiavimą, vienodų veiklos principų diegimą, jų įtvirtinimą organizuojant ir koordinuojant ikiteisminį tyrimą. Policijos veikla organizuojama per 10 apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų (savarankiškų juridinių asmenų), kurie veiklą turi koordinuoti su dviejų ir daugiau apylinkių teismais ir prokuratūromis.

Didelis juridinių asmenų skaičius, jų dydžio bei veiklos organizavimo skirtumai lemia skirtingus pareigūnų krūvius, skirtingą veiklos organizavimo praktiką, didesnius aprūpinimo poreikius būtina įranga, taip pat apsunkina finansinių, materialinių, žmogiškųjų išteklių valdymą, didina šioms įstaigoms išlaikyti reikalingas išlaidas ir mažina jų panaudojimo efektyvumą (didesnis vadovaujamos grandies pareigūnų skaičius, didesnis lėšų poreikis jų darbo užmokesčiui, skirtinga bendrųjų funkcijų vykdymo kokybė ir pan.).

- **Viešojo saugumo tarnybos (toliau – VST) veiklos organizavimo.** Šios tarnybos veiklos organizavimo trūkumai, grindžiami:

- (1) atlikta teisės aktų ir praktikos analize (informacija pateikiama aiškinamajame rašte, paremta praktiniais situacijų pavyzdžiais, kitų šalių praktika ir statistiniais duomenimis);
- (2) VST funkcijų peržiūra, kuri parodė, kad funkcijos yra dubliuojamos arba vykdomos panašios funkcijos, kurias atlieka ir kitos statutinės tarnybos (daugiausia policija, tokios funkcijos kaip viešosios tvarkos užtikrinimas, konvojavimas, svarbių valstybės objektų apsauga), panašių arba besidubliuojančių funkcijų vykdymas skirtingose įstaigose neužtikrina veiklos efektyvumo (egzistuoja veiksmų koordinavimo problema, kelianti rizikas nesuvaldyti ypatingų situacijų), lemia finansinių išteklių, reikalingų tokių pačių funkcijų vykdymui organizuoti ir kontroliuoti, taip pat bendrosioms funkcijoms vykdyti, neefektyvų naudojimą; VST neturi pareigūnų rengimo bazės (nekomplektavimo problema);
- (3) STRATA atliktu VST veiklos modelio vertinimu (2023 m. analitinis tyrimas „Viešojo saugumo tarnybos veiklos modelio vertinimas remiantis užsienio praktika“);
- (4) 2022 m. atlikta VST darbuotojų apklausa, kuri parodė, kad bendrai darbu patenkinti 58 proc. VST

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

darbuotojų (sumažėjęs pasitenkinimas beveik visais darbo aspektais, ypač darbo sąlygomis, krūviu, darbo organizavimu, užmokesčiu, socialinėmis garantijomis, kvalifikacijos tobulinimu) ir šie rodikliai yra vieni prasčiausių visoje vidaus reikalų sistemoje.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma:

- **sukurti teisinį pagrindą policijos sistemos struktūros pokyčiams – policijos veiklą organizuoti 5 apygardų principu** (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio). Policijos veiklos organizavimo Lietuvos teritorijoje struktūra atitiktų prokuratūros ir teisminių institucijų veiklos teritorijų ribas.
Istaigų stambinimas ir jų mažėjimas iš esmės neturės įtakos savivaldybių teritoriją prižiūrinčių padalinių darbui organizuoti, ir toliau išliks už veiklą tam tikroje teritorijoje atsakingi policijos komisariatai, veiklos pareigūnų grupės.
Sumažėjus juridinių asmenų skaičiui, bus pašalintos perteklinės valdymo grandys, efektyviau organizuojama veikla ir užtikrinama veiklos kontrolė, sumažės vadovaujančiosios grandies pareigybių skaičius, bus efektyviau naudojamos valstybės biudžeto lėšos, sumažės administravimo išlaidos.
Bus standartizuota ir suvienodinta teritoriniu principu veikiančių policijos padalinių struktūra, sudarytos sąlygos subalansuoti policijos padalinių veiklos apimtis atsižvelgus į pagrindinius kriterijus, prižiūrimos teritorijos dydį, gyventojų skaičių, padalinio darbuotojų skaičių;
- **sudaryti teisinės prielaidas VST veiklos tobulinimui, inkorporuojant ją į policijos sistemą kaip Lietuvos policijos viešojo saugumo tarnybą (atskiras juridinis asmuo), kurios savininko teisės ir pareigas įgyvendintų policijos generalinis komisaras.**
Viešojo saugumo tarnybos įstatymą su visais pakeitimais ir papildymais siūloma pripažinti netekusiu galios, o Policijos įstatyme numatytas policijos funkcijas patikslinti ir papildyti valstybinės reikšmės objektų apsaugos ir pareigūnų pasitelkimo bausmių vykdymo sistemoje funkcijomis bei numatyti policijos įstaigų dalyvavimą ginant valstybę.
Įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu Lietuvos policijos viešojo saugumo tarnybą taptų ginkluotųjų pajėgų dalimi, vykdytų valstybės ginkluotos gynybos ir ginkluotųjų pajėgų mobilizacijos planuose numatytas užduotis, o ginkluotųjų pajėgų vado sprendimu, atsižvelgus į valstybės ginkluotos gynybos poreikius, toliau užtikrintų Lietuvos policijos viešojo saugumo tarnybos nuostatuose nurodytų funkcijų tęstinumą;
- **Policijos departamento pavadinimą pakeisti į pavadinimą „Lietuvos policija“, kuris labiau atspindi policijos paskirtį ir vaidmenį šalies visuomenėje ir yra plačiai vartojamas;**
- **tikslinti Policijos įstatymo nuostatas, kurios yra dubliuojamos su teisiniu reglamentavimu, įtvirtintu kituose teisės aktuose, arba jo neatitinka** (atsisakoma nuostatų, susijusių su policijos generalinio komisaro (ir jo pavaduotojų) skyrimo bei atleidimo tvarka, kuri reglamentuojama Vidaus tarnybos statute; strateginio planavimo tvarką reglamentuojančių nuostatų ir kita).
- **Siūlomas nuostatas suderinti su susijusiais įstatymais, kurių projektai teikiami kartu.**

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Siūloma, kad nuostatos, susijusios su VST inkorporavimu į policijos sistemą, įsigaliotų 2024 m. kovo 1 d., o nuostatos, susijusios su pokyčiais policijoje – 2024 m. liepos 1 d.

Projektams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės – pokyčiai bus įgyvendinami neviršijant skiriamų asignavimų. Sumažinus juridinių asmenų, centralizavus funkcijas mažės administravimui skiriamos sąnaudos. Laikinių papildomų išlaidų gali atsirasti dėl iškeitinių kompensacijų darbuotojui nesutikus užimti naujai įsteigtos pareigybės išmokėjimo, tačiau šios išlaidos bus amortizuotos per ne ilgesnį nei 6 mėnesių laikotarpį. Preliminariais skaičiavimais, valstybės biudžeto lėšų ekonomija įgyvendinus VST veiklos pokyčius galėtų sudaryti apie 2,66 mln. eurų per metus; sutaupytos lėšos būtų panaudojamos pareigūnų ir kitų darbuotojų darbo užmokesčio didinimui bei priemonių, reikalingų funkcijoms vykdyti, atnaujinimui (pvz., pagal Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių valstybės objektų apsaugos užtikrinimo tobulinimo darbo grupės, sudarytos Vyriausybės kanclerio 2023 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. V-16, pasiūlymų įgyvendinimo planą, iki 2026 m. balandžio 1 d. numatoma įsteigti centralizuotą saugomų objektų valdymo centrą ir sukurti integruotą objektų apsaugos sistemą, kuriai, preliminariais duomenimis, reikėtų apie 2 mln. eurų).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Pakeitus VST pavaldumą, nesikeis VST pareigūnų funkcijos ir tarnybos sąlygos, bus užtikrintas jų socialinių garantijų tęstinumas, pareiginės algos koeficientai toliau tęsiant tarnybą tose pačiose pareigose.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Vidaus reikalų ministro 2023 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. 1V- 88 buvo sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, kuri 2023 m. balandžio 5 d. pateikė vidaus reikalų ministrei išvadas ir pasiūlymus, taip pat, atliko papildomą analizę dėl valstybės gynimo karo metu ginkluotųjų pajėgų sudėtyje funkcijos (išvados vidaus reikalų ministrei buvo pateiktos 2023 m. kovo 30 d. atskiru dokumentu (su žyma „Slaptai“).

Krašto apsaugos ministerijos Generalinė inspekcija 2022 m. spalio – lapkričio mėnesiais atliko VST veiklos inspektavimą, siekdama įvertinti tarnybos pasirengimą bendriems su kariuomene gynybos veiksams.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai teikti derinti Krašto apsaugos ministerijai, Teisingumo ministerijai, Finansų ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Energetikos ministerijai ir Susisiekimo ministerijai, Lietuvos kalėjimų tarnybai, Lietuvos kariuomenei, Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijai ir Nacionaliniam pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimui.

Projektai svarstyti tarpinstituciniuose pasitarimuose 2023 m. birželio 13 d. ir 2023 m. birželio 20 d., patikslinti pagal jų rezultatus.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Asta Klapatauskienė

Viešojo valdymo grupė